

1868. évi XXII. törvénycikk

a házadóról¹

1. § A házadó tárgya a házak évi tiszta haszonértéke.

2. § Házadó alá nem tartoznak:

- a) isteni tiszteletre szánt épületek;
- b) a királyi udvar palotái és lakházai;
- c) állampépületek és kormányépületek, ide nem értve az államnak mint jószágok birtokosának magánjogi czimen birt épületeit;
- d) országházak;
- e) megyeházak;
- f) községházak, dolgozóházak és fegyintézetek;
- g) állami, törvényhatósági és községi hivatalos helyiségek;
- h) tudományos akadémiák, muzeumok, egyetemek, nyilvános tanintézetek, iskolák;
- i) lelkészi és tanítói lakások;
- j) katonai laktanyák;
- k) gazdasági épületek;
- l) kórházak, szegény sorsu tanulók és szegények ellátására szánt épületek;
- m) kolduló szerzetek kolostorai, a mennyiben mindezek a kérdéses célra kibérelve vagy más célokra bérbe adva nincsenek;
- n) halottas házak.

3. § Oly ház, lakrész, és a háznak minden oly helyisége, mely tényleg bérbe van adva, különbség nélkül mindenütt házbéradó alá esik, a tiszta bérjövedelem alapján.

4. § Azon városokban és községekben, hol a tényleg bérbeadott lakrészek, t. i. szobák és boltok száma legalább felét képezi a létező lakrészek összes számának, a ki nem bérelt épületek is házbéradó alá vonandók, a tényleg kibéreltekkel összehasonlítás útján megbecsült tiszta bérjövedelem alapján.

5. § Tiszta jövedelemnek tekintetik azon jövedelem, melyből épületfentartási költség és értéktörlesztés fejében bizonyos százalék már levonattott.

6. § Ezen százalék fejében Budapesten, úgy mint eddig, tizenöt, másutt pedig harmincz forint számitandó a nyers jövedelem minden száz forintja után.

7. § Az ekképen kiszámított tiszta jövedelem minden száz forintja után Budapesten 24, egyéb helyeken, ha a tényleg kibérelt lakrészek (4. §) az összes lakrészeknek legalább felét teszik, 20, különben pedig 16 frt fizetendő házbéradóul.

8. § A tényleg ki nem bérelt lakrészek házosztályadó alá esnek, mindazon városokban és községekben, hol a tényleg bérbeadott lakrészek (4. §) száma kevesebb a lakrészek összes számának felénél.

9. § Ezen helyeken a tényleg kibérelve nem levő lakrészekre (4. §) a házosztályadó a lakrészek száma alapján vettetik ki.

10. § Oly helyeken, hol az összes lakrészeknek egy harmada sincs bérbe adva, a házosztályadó kivetése a következő osztályzat szerint történik:

Osztály	Lakrész száma	Fizet	
		ft	kr.
I-ső	1	-	60
II-dik	2	1	60
III-dik	3	3	-
IV-dik	4-5	6	-
V-dik	6-7	11	-
VI-dik	8-9	18	-

1 Szentesítve: 1868. VII. 28. Kihirdetve: az országgyűlés mindkét házában 1868. VII. 30.

VII-dik	10-14	30	-
VIII-dik	15-18	50	-
IX-dik	19-21	60	-
X-dik	22-24	70	-
XI-dik	25-27	80	-
XII-dik	28-29	85	-
XIII-dik	30-35	100	-

Harminczöt lakrészen felül minden további lakrészéért három forinttal több fizettetik.

11. § Oly helyeken, hol az összes lakrészeknek legalább egy harmada tényleg bérbe adottnak bizonyul, a táblázat tételei felebb emelendők, és pedig 50%-kal nyitott helyiséggel nem bíró házakra, 100%-kal azokra nézve, a melyek nyitott helyiséggel (mészárszékek, boltok, kávéházak, korcsmák) bírnak.

Ellenben azon házak, melyek a helységen vagy városon kívül legalább egy nyolczad mértföldnyire (500 öltre) fekszenek, s melyek föltétlenül osztályadó alá esnek, mindenesetre a táblázatban foglalt tételeket fizetik. Cselédházak, melyek kizárólag gazdasági cselédség lakására használtatnak, 30 krt fizetnek minden szoba után.

12. § A házbéradó- és házosztályadó tételek 70 százaléka állami adóul. 30 százaléka földtehermentesítési járulékul tekintetik.

13. § Részben kibérelve levő épületek osztályozásánál a bérbe nem adott lakrészeknek száma veendő alapul, a kibérelt részek pedig a bérösszeg után vonatnak adózás alá.

14. § A 4. §-ban említett becslés kizárólag a tényleg bérbe nem adott lakrészekre értendő. A becslésnél mérvadó a ki nem adott házak és lakrészek összehasonlítása a tetteleg bérbe adottakkal, tekintetbe vétetvén a fekvés, építési állapot és minden oly körülmény, melyből a haszonérték megítélhető.

15. § Azon házak, melyek nem pénzért, hanem bizonyos mezőgazdasági szolgáltatásokért vannak kibérelve, a házbéradó alól kivételnek s osztályozás alapján rovandók meg.

16. § Az eddigi házbéradó-szabályok alapján eszközlött megadóztatási állapotnak az illető község által kért megváltoztatása helyszini vizsgálatot igényel, melynek költségeit az azt szorgalmazó község tartozik viselni, kivéven azon esetet, ha a kérelmezésre okot az államközegek által elkövetett hiba adott volna.

17. § Az épületeken fekvő adósságok, adó és más terhek a házbéradókivetésnél tekintetbe nem vétetnek.

18. § Oly háztulajdonosok, kik a 3. és 4-ik §-ok szerint házbéradó alá esnek, a kormánynak ez iránt rendeletileg kiadott s eddig is gyakorlatban volt utasítási szabályaihoz képest bérvallomással tartoznak, és az adóhatóság felszólítására mind azon adatot tudomásuk szerint közölni kötelesek, mely az adó törvényszerű kivetésére szükséges.

19. § Ha a háztulajdonos fönnebbi kötelességét (18. §) teljesíteni vonakodik, az adókivető közegeknek jogukban áll az adót, további meghallgatás nélkül, más uton szerzett adatok alapján határozni meg.

20. § Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek házbérvédelme megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágosítást adni, ha erre a pénzügyi közegek által felszólittatik.

21. § A lakbérlők magán a bérvallomási iven bizonyítják a vallomás helyességét, nevöknek a háztulajdonos kötelességszerű felhívása folytán, az illető rovatba bejegyzése által.

22. § Ha a házbirtokos és lakbérlő közötti egyetértésből szándékosan követtetett el az adókivetés kijátszása s ez által az államkincstár megkárosítása, mindkét fél a megrövidítésnek kitett összeg háromszoros megfizetésével büntetendő.

23. § Tíz évi adómentességnek van helye, ha olyan helyen, a hol előbb épület nem létezett, új ház építtetik; vagy ha valamely fennálló épület előbb beépítve még nem volt területen eszközölt építkezéssel vagy toldással, vagy előbb nem létezett emelet felépítésével olyan gyarapodást nyer, hogy ez által új adótárgy keletkezik, ezen utóbbi esetben azon ujonnan keletkezett adótárgyra való szorítással. Nyolcz évi adómentesség adatik akkor, ha előbb fennállott, de a föld színéig lebontott épület helyébe, ó falak vagy falrészek felhasználása nélkül, új épület állittatik.

24. § Buda-Pesten ily esetekben az adómentesség új épületeknél és toldalék-építésekénél tizenöt, lerombolt házak újból felépítésénél tizenkét évre terjed.

25. § A 23. és 24. §-ban adott kedvezmény a jelen év elejétől már építtetni kezdett és építendő házakra alkalmazandó.

26. § Ha házbéradóval terhelt ház vagy lakrész használatlan maradt, e czimen azon évnegyedre, melyben az üresedés beállt és bejelentetett, adóelengedésnek nincs helye; a következő évnegyedre azonban már lerovandó róla a rá vetett adó, és utóbb is, mindaddig, míg újra bérbe nem adatik vagy használatba nem vétetik. Az üresedés első évnegyedében illetéktelenül megfizetett adóra való tekintettel pedig, az újra kibérlés vagy használás esetén az első évnegyed megrovatlan marad.

27. § Ha az újra kibérlés vagy használás 14 nap alatt be nem jelentetik, ez szándékos megrövidítésnek tekintendő.

28. § Ha valamely ház vagy lakrész két éven át ki nem béreltetnék, se nem használtatnék, az oly községekben is osztályadó alá lesz vonandó, melyekben különben a haszonérték összehasonlítás útján becsültetik meg. (3. és 4. §)

29. § A házak és lakrészek összeírása a községi előljárók kötelessége. Ezek gyűjtik össze a háztulajdonosoktól bekívánt bérvallomásokat is. Az összeírásban megjegyzendő, melyik ház bir nyitott helyiséggel.

30. § Ugyancsak a községi előljáróságok tartoznak az illető adóhivatalnál időről időre bejelenteni a házosztályadó alapján időközben beállott változásokat, akár vonatkozzanak azok személyre, akár dologra.

31. § Az elkészített összeírásokat és beadott bérvallomásokat, az illető házbirtokosok meghallgatásával, a pénzügyi hatóság vizsgálhatja fölül, a hely színére kiküldendő pénzügyi hivatalnok által, oly napon, melyet jó előre kitüzni tartozik, s melyre a községi előljárók a kiigazítás alá eső összeírást és bérvallomásokat készen tartani kötelesek.

32. § E tárgyalás napja a járásbeli szolgabíróval is tudatandó, ki a tárgyalásnál lehetőleg jelen lesz vagy annál esküdtje által képviseltetni fog; elmaradása azonban a működést nem gátolja. Külön törvényhatóságot képező városokra e szakasz nem alkalmazható.

33. § E kiigazítás bevégeztével a pénzügyi kiküldött kivetí a minden egyes adótárgyra eső bér- vagy osztályadót. Erről az illetőket értesíti.

34. § Valahányszor az adókivető tisztviselő, akár bizalomra méltó egyének nyilatkozata, akár szemle, akár egyéb szerzett adatok alapján, a bevallott bérjövédelmet vagy osztályozást olyannak itéli, mely nem felel meg a valóságnak, s annak folytán oly összegben állapítja meg az osztályt vagy bérjövédelmet, hogy azon az adóköteles meg nem nyugszik: elhatározását odadatolva írásban közlendő a háztulajdonossal.

35. § A ki a kivetésben meg nem nyugszik, ellene 14 nap alatt felszólamlást intézhet a felszólamlási bizottsághoz, mely körülmény azonban nem gátolja a kivetett adónak a rendes határidőben való behajtását.

36. § Felszólamlási bizottság minden adószedési kerületben fog alakittatni.

37. § Az ily felszólamlási bizottsághoz két állandóan működő tagot a pénzügyminister nevez, másik kettőt minden egyes esetre a felszólamló adóköteles esküdtbírói képességgel felruházott férfiakból választ, kiket felszólamlásakor azonnal megnevezend, s kik az elnök által kitüzött határnapon a tárgyalásra megjelenni tartoznak.

A szintén állandóan működő elnököt az illető törvényhatóság választja, oly módon, hogy e végre közgyűlésileg minden adószedési kerületre egy elnök s akadályoztatása esetére egy vagy több helyettes választatik oly független önálló férfiakból, kik adójokat, legalább nagyobb részben, nem házadóként fizetik.

A bizottsághoz tollvivőt, a ki szavazattal nem bír, a pénzügyminister rendel.

38. § Minden bizottsági tag ünnepélyes szóbeli fogadást teend, hogy működésében lelkiismeretesen fog eljárni.

39. § A bizottság általános szavazattöbbséggel határoz. Egyenlő részekre osztott szavazatoknál az elnök szavazata dönt.

40. § Amennyiben a tárgyalás alatt levő ügy által az egyik vagy másik szavazónak valamely közel rokona volna érdekelve: azon tag szavazati jogát nem gyakorolja, hanem póttaggal helyettesíthető.

41. § A bizottság eljárása nyilvános: határozat hozatalakor azonban úgy az adózót, mint az adóhivatal tagjait és a hallgatóságot az elnök eltávolíthatja.

42. § A bizottság előtt mindenki tartozik a felhívásra személyesen vagy megbízottja által megjelenni.

43. § A bizottság szakértőket és bizalmi férfiakat rendelhet a tárgyalásokra, de ezek szavazattal nem bírnak.

44. § A bizottságnak jogában áll:

a) a fenforgó kérdéseket úgy az adóhivatalnak, mint az illető adózónak körülményes meghallgatásával minden tekintetben megvizsgálni;

b) tanukat kihallgatni, vagy az illető bíróság által hit alatt kihallgattatni.

45. § A bizottság rendes tárgyalási jegyzőkönyvet vezet, abból a feleknek kívánatára kivonatokat ad. Iratai a tárgyalások bevégezése után az illető pénzügyi hatóság irattárában elhelyezendők.

46. § A bizottság itéletétől felelbbvitelnek helye nincs; de a bizottság alakulása-vagy eljárásában közbejött hiányok orvoslásáért, illetőleg az eljárás megsemmisítéseért a belügyministerhez folyamodhatni, ki a történt eljárás megsemmisítésével új eljárást rendelhet.

47. § A bizottság elnöke, működése ideje alatt, az állampénztárból 5 frt napidíjat huz, a melyben az uti költségek is befoglalvák.

48. § Az önkéntes vallomások alapján kiderített bérjövedelem nem szolgálhat visszahatólag elmúlt évekre való pótlólagos adókivetésre. Ezen törvény életbeléptetése előtt történt bérjövedelem-eltitkolások miatt büntetés alá vonni senkit többé nem lehet, ha eddigilél nem marasztaltatott.

49. § A minister felhatalmaztatik, hogy a házadó kivetésének, beszédésének és kezelésének módjára vonatkozó, eddig gyakorlatban levő szabályokat, amennyiben ezen és a f. évi XXI. tc. által meg nem változtatvák, jövő 1869-ik évi december 31-ik napjáig érvényben tarthassa.

50. § A kivetés az egész 1868-ik évre ezen törvény szerint történik; ezen törvény érvényes 1869-ik évi december 31-ik napjáig. Végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

TARTALOMJEGYZÉK

1868. évi XXII. törvénycikk	1
a házadóról	1